

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՑԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ.ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՋԻՄՆԱԴՐԱՍ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Սանկավարժություն և հոգեբանություն
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Լ.Գ.Բաղդասարյան /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 18

«08» 05 2024 թ.

**ՄՀ/մ-046 Մասնագիտական
կողմնորոշման հիմունքներ**

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ԴԱՍԸՆԹԱՅԻՈՒՍՈՒՄՆԱՍԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011301.00.6ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011301.03.6-Սոցիալական մանկավարժություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝

Սանկավարժության և հոգեբանության

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝

հեռակա _____

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ

5-րդ կուրս, 10-րդ կիսամյակ

Դասախոս՝

Անահիտ Խլղաթյան Վահանի

/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե՝

anahitkhlghatyan@mail.ru

Վանաձոր-2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ճրագրում.....	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.....	3
3.	Դասընթացի մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները.....	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները.....	5
5.	Դասընթացի դերը կրթական ճրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	6
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը.....	6
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները.....	7
8.	Դասավանդման մեթոդներ.....	9
9.	Ուսումնառության մեթոդները.....	10
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	11
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....	11
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.....	12
12.1.	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ.....	12
12.2.	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	19
12.3.	Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	00
12.4.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	20
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.....	20
14.	Գնահատում.....	20
14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.....	21
14.2.	Հարցաշար.....	21
14.3.	Գնահատման չափանիշներ.....	22
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.....	26

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

Դասընթացը նախատեսված է Մոցիլայական մանկավարժություն մասնագիտության 4 կուրսի ուսանողների համար: Այն ընդգրկում է շաբաթական 2 ժամ դասախոսություն, և 2 ժամ գործնական, որոնց ընթացքում ուսանողը ձեռք է բերում գիտելիքներ մասնագիտական կողմնորոշման էության, որպես հասարակական խնդրի, որը արտացոլում է հասարակության առկա պահանջների և երիտասարդության առկա ձգտումների միջև գոյություն ունեցող հակասությունը: Դիտարկելու են մասնագիտական կողմնորոշման հարցերը տեսական և պրակտիկ գործունեության միասնության մեջ:

Մասնագիտության ընտրությունը քախտորոշնշանակություն ունի: Օգնել երիտասարդին մասնագիտության ճիշտ ընտրություն կատարելու խնդրում, նշանակում է նրան օգնել կյանքում իր տեղը գտնելու գործում: Իսկ դա կարելի է անել մասնագիտական կողմնորոշման գծով միջոցառումների համակարգի իրականացման միջոցով: Մասնագիտության ընտրությունը բացի անձնական նշանակությունից, ունի նաև հասարակական նշանակություն: Հասարակական կյանքում իր կատարած դերով, հասարակության համար իր կատարած օգտակար աշխատանքով է մարդը չափում իր անձնական երջանկությունը:

Տեսական դասընթաց 4 ժամ

Գործնական/ սեմինար 4 ժամ

Անհատական 3.4, 1.1 ժամ

Նախատեսված է «Մոցիլայական մանկավարժություն» մասնագիտության բակալավրի ուսանողների համար:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

Դասընթացի նպատակն է.

Դասընթացը ապագա մանկավարժին նախապատրաստում է օգնելու աշակերտին ճիշտ որոշելու իրենց ապագա մասնագիտությունը:

Մասնագիտական կողմնորոշումը հոգեբանամանկավարժական և բժշկական միջոցառումների համակարգ է:

¹Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրներ լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

Նախապատրաստում է ուսանողներին օգնելու աշակերտին ճիշտ որոշելու իրենց ապագա մասնագիտությունը, որը ունի կարևորագույն անձնային և հասարակական նշանակություն:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են .

- Տալ պատկերացում մասնագիտական կողմնորոշման տեսության և պրակտիկայի մասին
 - ձևավորել դպրոցում աշակերտների մասնաախտական կողմնորոշման աշխատանքները կազմակերպելու համար անհրաժեշտ գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների համակարգը
 - օգնել երիտասարդին մասնագիտության ճիշտընտրություն կատարելու
 - նախապատրաստել ուսանողներին օգնելու աշակերտին ճիշտ որոշելու իրենց ապագա մասնագիտությունը

Նախատեսված է մանկավարժության ֆակուլտետի սոցիալական մանկավարժություն բաժնի համար:

Ծրագիրը կազմված է այնպես, որ բավարարի մասնագիտական ֆակուլտետի, մասնագիտական բաժնին ներկայացվող պահանջներին:

Պահանջներ առարկայի յուրացման մակարդակի համար

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողները պետք է.

- ✓ կարողանան ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
- ✓ կարողանան տալ սոցիալական կավարժական խորհրդատվություն մասնագիտական կողմնորոշման հարցերի վերաբերյալ տարբեր տարիքի երեխաներին և նրանց ծնողներին,
- ✓ տիրապետեն դժվար դաստիարակվող երեխաներին ախտորոշող հետազոտության մեթոդներին մասնագիտական կողմնորոշման նպատակով,
- ✓ կարողանան օգնություն ցույց տալ դժվար դաստիարակվող երեխաներին, ծնողներին ուսուցիչներին,

- ✓ կարողանանորոշզիտականհարցերիվերաբերյալկատարելինքնուրույն եզրահանգումներ:
- ✓ իմանամասնագիտությանընտրությանհարցումտեղինխորհրդատությունկատարելու գիտական հիմնավորումները,
- ✓ իմանամասնագիտությանընտրությանմիջացառումներիհամակարգը
- ✓ կարողանակատարելախտորոշումնխորհրդատվություն,մասնագիտությանընտրության պահանջարկը որոշելու կարադությունտիրապետիսանիընդունակությ- յունները, մասնագիտության ընտրության դրդապատճառները րացահայտող մեթոդներին:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները Մասնագիտական կողմնորոշման հիմունքներ»դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողներիսոցիալ-մանկավարժա- հոգեբանական դասընթացների գիտելիքների իմացությունը , մարդկանց հետ հաղորդակցվելու հմտությունների առկայությունը, մարդ-մարդ փոխհարաբերություններում մասնագիտական կոմպետենցիաների իմացությունը՝ Դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտություններիառկայությունը 011301.03.6 «Սոցիալական մանկավարժ» մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Մարդաբանություն», «Սոցիալական մանկավարժություն», «Հոգեաշտորոշում» , «Սոցիալ-մանկավարժական մեթոդների պրակտիկում», «Մանկավարժություն», «Ներառական կրթություն» դասընթացներից:

Գիտելիքների և կարողությունների մակարդակը, որոնք ուսանողը պետք է ունենա տվյալդասընթացըուսումնասիրելուհամար:

4. Դասընթացըձևավորումէհետևյալկրթականվերջնարդյունք(ներ)ը²և/կամ կոմպետենցիաները.

«Մասնագիտական կողմնորոշման հիմունքներ» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

²<http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>
 Լրացվումէ«Առարկայինկարագրիմշակմանռազմավարության»կոմպետենցիաներիցանկինհամապատասխան

1. կարողանանձեռքբերածտեսականգիտելիքներըկիրառելգործնականում,
2. կարողանանտալտոցմանկավարժականխորհրդատվությունմասնագիտական կողմնորոշման հարցերի վերաբերյալ տարբեր տարիքի երեխաներին և նրանց ծնողներին,
3. տիրապետենդժվարդաստիարակվողերեխաներինախտորոշողհետազոտության մեթոդներին մասնագիտական կողմնորոշման նպատակով,
4. կարողանանօգնությունցույցտալդժվարդաստիարակվողերեխաներին,ծնողներին ուսուցիչներին,
5. կարողանանորոշգիտականհարցերիվերաբերյալկատարելինքնուրույն եզրահանգումներ:
6. իմանամասնագիտությանընտրությանհարցումտեղինխորհրդատությունկատարելու և գիտական հիմնավորումները,
7. իմանամասնագիտությանընտրությանմիջացառումներիհամակարգը
8. կարողանակատարելախտորոշումնխորհրդատվություն,մասնագիտությանընտրության պահանջարկը որոշելու կարաղություն տիրապետի սանիընդունակությունները,մասնագիտությանընտրությանդրդապատճառները բացահայտող մեթոդներին

Դասընթացըձևավորումէհետևյալկրթականվերջնարդյունք(ներ)ը³և/կամ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրականկոմպետենցիաներ

Գործիքայինկոմպետենցիաներ(ԳԿ)՝

9Մասնագիտական կողմնորոշման հիմունքներ» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

Ա)Ընդհանրականկոմպետենցիաներ

Գործիքայինկոմպետենցիաներ(ԳԿ)՝

ԳԿ4մասնագիտականոլորտիգիտելիքներիհիմունքներ, ԳԿ9

խնդիրների լուծում,

ԳԿ10որոշումներիրնդունում:

Համակարգայինկոմպետենցիաներ(ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1գիտելիքներըգործնականումկիրառելուկարողություն,

³<http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,
Բ)Առարկայական(մասնագիտական)կոմպետենցիաներ(ԱԿ)
ԱԿ2 հատակահարդրող լստացված հենքային գիտելիքները,
ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան
 մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող
 կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների⁴.

9 Մասնագիտական կողմնորոշման հիմունքներ» դասընթացից ձեռքբերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել պրակտիկ մասնագիտական գործունեության ընթացքում, հիմնական և ավագ դպրոցներում աշխատելու ընթացքում, նաև կրթական ՀԿ –ներում խորհրդատվական ծառայություններ իրականացնելու, կրթությունը շարունակելու և կրթության բնագավառում ՀՀ մասնագիտությունների պահանջարկը, աշխատաշուկան որոշելու, անձի նախասիրությունները, ընդունակությունները, դրդապատճառներն աշտորոշելու, գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		2 կրեդիտ/60 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն		4
Գործնական աշխատանք		4
Մեմինար պարապմունք		-

⁴Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրաքանչյուր ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

Լաբորատորաշխատանք		-
Ինքնուրույնաշխատանք		52
Ընդամենը		60
Ստուգման ձևերը նթացիկ քննություն		ստուգարք

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁵.

- Դասախոսությունը դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

- Մեմինար պարապմունքները խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Մեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

⁵Թողելայն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է՝ Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել՝

- Ինքնուրույն աշխատանքը ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են՝

- Ուեֆերասա – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռ- նարկներ և այլն):
- Գործարար խաղեր – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- Էսսե – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- Կլոր սեղան – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- Նախագծերի մեթոդ – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- Հարցի նախապատրաստման մոդել – կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- Ինքնուրույն աշխատանքի ամացանցում – նորտեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող

⁶Թողելայն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է Մասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:

- Աշխատանքային տետր – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- Ձեկույց – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- Հարցազրույց – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. Դասավանդման մեթոդներներն են՝ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, թեմատիկ սեմինար, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր...

9. Ուսումնառության մեթոդներն են՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ավգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում....

- 1. Բանավոր խոսքում գիտական լեզվի ապացուցողականության կարողություն
- 2. Մտեղծագործական մտքի ներկայացում
- 3. Տեսական նյութի հիմնավոր շարադրում
- 4. Մանկավարժական խնդրի մասնագիտական ախտորոշելու կարողություն և շտկողական աշխատանքի ուղիների ներկայացման կարողություն

10. Առկա ուսուցման դասաբաշխման սանդղակը՝ ըստ թեմաների և պարապմունքների և ձևերի:

⁷Ներկայացված են օրինակներ՝ Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

Ամսաթիվ	Դասախոսության թեման	Ժամաքանակ		
		դաս.	գոր	
	Թեմա 1.-Մասնագիտական կողմնորոշման պատմական համառոտ ակնարկ: Մասնագիտության կողմնորոշման տեսությունները (Ֆ. Պարսունս, Ջ. Հոլանդ, Դ. Սյուպեր, Աննա Անաստասիի և Լևոն Թայլեր):	2	2	
	Թեմա 2-Մասնագիտական կողմնորոշման գործընթացի բնութագիրը, իրականացման սկզբունքները: Մասնագիտական խորհրդատվություն: Մասնագիտության համակարգային ընտրություն:	2	2	
	ընդամենը 8	4	4	

Հեռակա ուսուցման դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

10. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

11. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

№	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակման տարի	օրինակների քանակը
Պարտադիր գրականություն			
1.	Մեծահասակների Մասնագիտական կողմնորոշման և կարիերայի ուղղորդման մեթոդական ուղեցույց	2016	
2.	Հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում մասնագիտական կողմնորոշման ուղեցույց	2016	
3.	Հանրակրթական դպրոցներում մասնագիտական կողմնորոշման ծառայություններ իրականացնող մասնագետների համար	2021	
4.	Հ.Գևորգյան «Կարիերան ավելին է քան աշխատանքը»	2011	
5.	«Մասնագիտական կողմնորոշման ձեռնարկ» COAF	2014	
6.	Ա.Թադևոսյան, Ա.Խառատյան, Կարիերայի պլանավորման գործընթաց, ՀՊՃՀ, Երևան	2002	
7.	Կ.Գևորգյան, Ա.Թադևոսյան, Ժամանակի կառավարում, ՀՊՃՀ, Երևան	2003	
8.	Ա.Թադևոսյան, Ա.Խառատյան, Կարիերայի պլանավորման գործընթաց, ՀՊՃՀ, Երևան	2002	
9.	Hackett, G Career counseling and psychotherapy: Falsedichotomies and recommended remedies. Journal of Career Assessment, 1, 1993	1993	
10.	Jones, L.K., Frank Parsons. Contribution to career counseling. Journal of Career Development, 20, 1994.	1994	

⁸Նման էօրացուցային պլանին

11.	Krumboltz, J. D. Integrating career counseling and personal counseling. The Career Development Quarterly, 1993 1.	1993	
12.	Mihai JIGĂU. Career counselling. Compendium of methods and techniques, Bucharest, 2007	2007	
13.	Richardson, M. S. From career counseling to counseling/psychotherapy and work, jobs, and career. In M. L. Savickas & W. B. Walsh (Eds.), Handbook of career counseling theory and practice, 1996	1996	
14.	Super, Donald E., Starishevsky, Reuben, Mattin, Norman, and Jordaan, Jean Pierre. Career Development: self concept theory. Essays in vocational development, 1963	1963	
15.	Библиографическое описание: Таланова С. И. Особенности профессионального самоопределения старшеклассников [Текст] / С. И. Таланова // Теория и практика образования в современном мире: материалы междунар. науч. конф. (г. Санкт-Петербург, февраль 2012 г.). СПб.: Реноме, 2012 http://www.moluch.ru/conf/ped/archive/21/1918/	2012	
16.	Гуревич К. М. Психологическая диагностика. Учебное пособие. Москва, 1997	1997	
17.	Демин А. Н. Психологическое содержание профессиональной ориентации // Прикладная психология. 1999, №4	1999	

Մեթոդական ձեռնարկներ, երաշխավորագրեր, այլ

1.	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ «Կարիերայի կառավարում» դասընթացի (11-րդ դասարան)	2023	
2.	Զբաղվածության մասին ՀՀ օրենք		
3.	Հանրակրթության մասին ՀՀ օրենք		
4.	ՀՀ կառավարության 2012 թ. հոկտեմբերի 4-ի նիստի N40 արձանագրային որոշմամբ հավանության արժանացած «Հայաստանի Հանրապետության մասնագիտական կողմնորոշման համակարգի զարգացման հայեցակարգ» կողմնորոշման համակարգի զարգացման հայեցակարգ» կողմնորոշման համակարգի զարգացման հայեցակարգ»		
5.	ՄԿԿԶ Ամփոփ արդյունքներ ՀՀ դպրոցներում մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների իրականացման ներկայիճակի, մանկավարժների վերապատրաստման կարիքի մասին	2021	

12.1 Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ Հեռակա ուսուցման

N դաս-ի-ն	ԹԵՄԱ	Անցկացման տեսակը և ձևը (ֆրոնտալ, բանավեճային, և տերակտիվ և այլն)	Նպատակը, պահանջները	Դասախոսության ընթացքում ուսումնասիրվող հարցեր	Առաջադրանքներ ուսանողներին՝ դասախոսությանը պատրաստվելու համար	Դասախոսության թեմային վերաբերող գրականությունն տեղեկատվական նյութեր
1.	Պարապմունք 1. Մասնագիտական կողմնորոշման պատմական համառոտ ակնարկ: Մասնագիտության կողմնորոշման տեսությունները (Ֆ.Պարսոնս, Ջ.Հոլանդ, Դ.Սյուպեր, Աննա Անաստասիի և Լևոն Թայլեր):	Ֆրոնտալ ինտերակտիվ	Կիմանան տեսաբաններին կողմ ից առաջ քաշված հիմնական մոտեցումներն ու դրույթները, շահառուներին ասացիտակա կողմնորոշման գիտականոք են հիմնավորված սոցիալական, մանկավարժական, մանկավարժական ժահոգեր	Մասնագիտության ընտրության բախտորոշնանակությունը անհատին ներկայացվող պահանջների վերաբերյալ գիտելիքների առկայությունը Մասնագիտական ուղղվածության իրականացման սկզբունքները: Մասնագիտությունների դասակարգումն ըստ բովանդակության	1. ուսումնասիրել հարցին վերաբերող տեսական գրականություն 2. ծանոթանալ համացանցային դասախոսությանը 1. Սոցիալտնտեսական մոտեցում: 2. փսիխոֆիզիոլոգիական մոտեցում 3. Մանկավարժահոգեբանական մոտեցում	Մեծահասակների Մասնագիտական կողմնորոշման և կարիերայի ուղղորդման մեթոդական ուղեցույց

			ա նական, բժշկական և միջոցառ ու մների համակա րգը			
2.	Պարապմունք 2 Մասնագիտա կան կողմնորոշմա ն գործընթացի բնութագիրը, իրականացմ ան սկզբունքները :Մասնագիտ ական խորհրդատվ ություն:Մաս նագիտությո ւնների համակարգ ային ընտրություն	Ֆրոնտա լ , ինտեր ակ տիվ	Կիմանա ն մասնագի տ ական կողմնոր ոշ ման գործընթ աց ում կողմնոր ոշ իչ ազդեցությ ուն ունեցող հիմնական գործոններ ը:	Մասնագիտակա ն կողմնարաշման ը նպաստող սուբյեկտները:	Ուսումնասի րել մասնագիտա կ ան կողմնորոշմա ն սկզբունքների փոխադարձ կապը:Ուսում նասիրել մասնագիտու թյունների 22 ուրրտները, ժամանակակ ից մասնագիտու թյունները;	Մեծահաս ակների Մասնագի տական կողմնորոշ ման և կարիերայ ի ուղղորդմ ան մեթոդակա և ուղեցույց

Դասախոսական դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

Գործնական պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ Հեռակա ուսուցման

№ Գ/ձ	ԹԵՄԱ	Նպատակ/ խնդիր	Դասաժամերին քննարկման ենթակա հարցեր	Անցկա ցման ձև և տեսակ (բանա վեճ, դերայի և խաղեր և այլն)	Առաջադրանք ներ ուսանողներին `գործնական պարապմունք ներին պատրաստվել ու համար	Ստուգման ձև/ ինքնաստուգում	Գործն. պարա պմ-ի թեմայի և վերաբե րող գրակա նություն և տեղեկ ատվա կան նյութեր
----------	------	------------------	---	--	--	-------------------------------	---

1.	Չ.Հովանդի թեստ: Ա.Կլիմովի թեստ Տեսաֆիլմ:	Իրատեսական Հետազոտական Ստեղծագործական Սոցիալական Նախաձեռնող տիպերի դասակարգում	Թվարկել յուրաքանչյուր տիպին բնորոշ մասնագիտությունները:	Քննարկում	Ուզում եմ, Կարող եմ, պետք է, Գործոնների վերաբերյալ տեղեկատվություն:	ինքնաստուգում	
----	--	--	---	-----------	---	---------------	--

2.	Մասնագիտական կողմնորոշման սկզբունքները Մասնագիտությունների համակարգային ընտրություն: /թեստ/	Մասնագիտության ազատ ընտրության գաղափարի սերմանում Հիմք ընդունել անձի ներուժն ու առկա ռեսուրսները	Շահառուների մասնագիտական ուղղվածության ախտորոշում՝ հոգեբանական բնութագրերի Ուսումնասիրություն Մասնագիտությունների 22 ոլորտները	Քննարկում	Հասարակության կարիքների և աշխատաշուկայի ուսումնասիրություն:	ինքնաստուգում	
----	--	---	--	-----------	---	---------------	--

Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնասիրողական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ⁹	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹⁰
1.	Մասնագիտական կողմնորոշման հիմնական հասկացությունները	Ինչ մասնագիտություններ գիտեք Որ մասնագիտություններն են ավելի հարդիս կարևոր	<u>Ռեֆերատ</u>	հունիս	Բանավոր հարցում	
2.	Մասնագիտության ընտրության գործոնները	Ինչ գործոններ են մարդիկ հաշվի առնում իրենց մասնագիտությունը ընտրելիս	<u>Ռեֆերատ</u>	հունիս	Քննարկում Բանավոր ներկայացում	
3.	Անձի հետաքրքրություններն ու նախասիրությունները մասնագիտության ընտրության գործընթացում	Ինքնադիտարկումը որպես ինքնաբացահայտման մեխանիզմ	<u>Ռեֆերատ</u>	հունիս	Քննարկում Բանավոր ներկայացում	
4.	Հավակնությունների մակարդակ և նպատակի սահմանում	Ինչքանով է կարևոր հավակնությունների ադեկվատ մակարդակը սոցիալական ամենամար	<u>Ռեֆերատ</u>	հունիս	Քննարկում Բանավոր ներկայացում	
5.	Անձի ինքնագնահատումն SWOT(ՈԻԹՌՀ) վերլուծություն	Ինքնագնահատականի դերը ինքնաճանաչման գործընթացում	<u>Ռեֆերատ</u>	հունիս	Քննարկում Բանավոր ներկայացում	

⁹Տես 7-րդ կետի հինգ SCAC Բոլոր պարբերությունը

¹⁰Հստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր. ՊԳ-1, ԼԳ-2 և այլն

6.	Հաջողակ մարդու հատկանիշները վարքագիծը	«Հեքիաթիթեռի և մարդու մասին» առակի քննարկում	<u>Ռեֆերատ</u>	հունիս	Քննարկում Բանավոր ներկայացում	
7.	Էսսեն մոտիվացիոն նամակ կազմելու քիմիական մոտեցումները	Մեփական մտքերն ու գաղափարները գրավոր հաղորդելու , գրավոր ներկայանալու կարևորությունը	<u>Ռեֆերատ</u>	հունիս	Քննարկում Բանավոր ներկայացում	
8.	Համոզման արվեստ	Չայնի տեմպ, ռիթմ, ժեստեր, և խորհրդանշաններ	<u>Ռեֆերատ</u>	հունիս	Քննարկում Բանավոր ներկայացում	
9	Կոնֆլիկտի հաղթահարման հմտությունները	Կոնֆլիկտ Կոնֆլիկտային իրավիճակ ատիթ	<u>Ռեֆերատ</u>	հունիս	Քննարկում Բանավոր ներկայացում	
10	Ձեռներեցության կարողություններ	Մեփական գործի հիմնում Գործարար գաղափարի ընտրություն	<u>Ռեֆերատ</u>	հունիս	Քննարկում Բանավոր ներկայացում	
11	Մասնագիտական կողմնորոշման խաղ-վարժություններ	պես պետք է իրականացնել խաղերը և վարժությունները բարձր դասարաններում:	<u>Ռեֆերատ</u>	հունիս	<u>Գործարար խաղ</u>	

12. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹¹

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
--------------------	---

¹¹Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի և կարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

Լսարան	SMART-էլեկտրոնային կարողություններով լսարան
Նյութեր աշխատանքների համար	Տեսաերիզներ, էլեկտրոնային կազմված մանկավարժական իրավիճակներ
Սարքեր, սարքավորումներ	Համակարգիչ, էլ. գրատախտակ, պրոեկտոր
Համակարգչային ծրագրեր	Windows, MSoffice: PowerPoint, Word, Excel, Google, Adobe Reader,
Գործարարի սաղ	Մուլտի-մեդիա

13. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի^{12]}

Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր^{1]}

Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

Հարցաշար(ըստ ծրագրի)

¹²«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

«Մասնագիտական կողմնորոշման հիմունքներ» դասընթացի ստուգարքի
հարցաշար

Մոցիալական մանկավարժություն 5-րդ

կուրս 2023-2024 ուստարի

Ստուգարքի հարցաշար

1. Մասնագիտական կողմնորոշման պատմական համառոտ ակնարկ:
2. Մասնագիտության կողմնորոշման տեսությունները (Ֆ.Պարսոնս):
3. Մասնագիտության կողմնորոշման տեսությունները (Ջ.Հոլանդ):
4. Մասնագիտության կողմնորոշման տեսությունները (Դ.Սյուպեր):
5. Մասնագիտության կողմնորոշման տեսությունները (Աննա Անաստասիի և
Լևոն Թայլեր):
6. Մասնագիտական կողմնորոշման գործընթացի բնութագիրը:
7. Մասնագիտական կողմնորոշման գործընթացի իրականացման
սկզբունքները:
8. Մասնագիտական խորհրդատվություն:
9. Մասնագիտության համակարգային ընտրություն

Գնահատման չափանիշները¹³.

- Տեսական գիտելիքները կարողանալ հիմնավոր ներկայացնել հանձնարարաված տեսությունը :
- Գործնական պարապմունքները ուսումնասիրել Լոռու մարզի աշխատաշուկան և ներկայացնել համապատասխան մասնագիտության պրոֆեսիոգրամը առավելագույնը 20 միավոր:
- Ինքնուրույն աշխատանքը ներկայացնել ուսումնամեթոդական քարտի պահանջներին համապատասխան երկու ինքնուրույն, առավելագույնը 10+ 10-ական միավոր:

¹³Լրացվում է ըստ ամբիոնի/դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ.ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ ԻԱՆՎԱՆՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝ 011301.00.6 ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

/դասիչ, մասնագիտության լրիվանվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011301.03.6 Սոցիալական մանկավարժություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվանվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2024

Դասընթաց իրականիչը, անվանումը	ՄՀ/մ-046 Մասնագիտական կողմնորոշման հիմունքներ			
Դասընթաց ին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	5-րդ տարի, 10-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	8	Դասախոսություն	4
			Մեմինար	-
			Լաբորատոր աշխատանք	-
			Գործնական աշխատանք	4
	Ինքնուրույն	52		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգաք			
Դասընթաց ի նպատակը	<ul style="list-style-type: none"> Նախապատրաստել ուսանողներին օգնելու աշակերտին ճիշտ որոշելու իրենց պագամասնագիտությունը, որը ունի կարևորագույն անձնային և հասարակական նշանակություն: 			
Դասընթաց ի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք</p> <ul style="list-style-type: none"> Գիտենա Մասնագիտության ընտրության հարցում տեղին խորհրդատություն կատարելու գիտական հիմնավորումները, Գիտենա մասնագիտության ընտրության միջացառումների համակարգը Հմտություն <p>✓ Տիրապետի տարբեր տարիքային խմբերում իրականացվող մասնագիտական կողմնորոշման մեթոդներին</p> <p>Կարողունակություն</p> <ul style="list-style-type: none"> Կարողանա ձեռքբերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, 			

	<ul style="list-style-type: none"> • Կարողանա տալ սոցմանկավարժական խորհրդատվություն Մասնագիտական կողմնորոշման հարցերի վերաբերյալ տարբեր տարիքի երեխաներին և նրանց ծնողներին, • Կարողանան օգնություն ցույց տալ դժվար դաստիարակվող երեխաներին, ծնողներին ուսուցիչներին, • Կարողանան որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ: • Կարողանա կիրառել մասնագիտական կողմնորոշման դասընթացի համար Նախատեսված տարբեր խաղ-վարժությունները;
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>Թեմա1.-Մասնագիտական կողմնորոշման պատմական համառոտ ակնարկ:Մասնագիտության կողմնորոշման տեսությունները (Ֆ.Պարսոնս, Ջ.Հոլանդ, Դ.Սյուպեր, Աննա անաստասիի և Լևոն Թայլեր):</p> <p>Թեմա2-Մասնագիտական կողմնորոշման գործընթացի բնութագիրը, Իրականացման սկզբունքները: Մասնագիտության համակարգային ընտրություն:</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գործնական պարապմունքները՝ առավելագույնը 40միավոր, Ինքնուրույն աշխատանքը՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր, Տեսական գիտելիքները՝ առավելագույնը 20 միավոր,

	Պարտադիր գրականություն		
Գրականություն	Մեծահասակների Մասնագիտական կողմնորոշման և կարիերայի ուղղորդման մեթոդական ուղեցույց	2016	
	Հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում մասնագիտական կողմնորոշման ուղեցույց	2016	
	Հանրակրթական դպրոցներում մասնագիտական կողմնորոշման ծառայություններ իրականացնող մասնագետների համար	2021	
	Հ. Գևորգյան «Կարիերան ավելի նեքան աշխատանքը»	2011	
	«Մասնագիտական կողմնորոշման ձեռնարկ» COAF	2014	
	Ա.Թադևոսյան, Ա.Խառատյան, Կարիերայի պլանավորման գործընթաց, ,ՀՊՃՀ, Երևան	2002	
	Կ. Գևորգյան, Ա.Թադևոսյան, Ժամանակի խնայող կառավարում, ՀՊՃՀ, Երևան	2003	
	Ա.Թադևոսյան, Ա.Խառատյան, Կարիերայի պլանավորման գործընթաց, ,ՀՊՃՀ, Երևան	2002	
	Hackett, G Career counseling and psychotherapy: Falsedichotomies and recommended remedies. Journal of Career Assessment, 1, 1993	1993	

	Jones,L.K.,FrankParsons.Contributiontocareercounseling.Journal of CareerDevelopment,20,1994.	1994		
	Krumboltz,J.D.Integratingcareercounselingandpersonalcounseling. The CareerDevelopmentQuarterly,1993 2.	1993		
	MihaiJIGĂU.Careercounseling.Compendiumofmethodsandtechniques,Bucharest,2007	2007		
	Richardson,M.S.Fromcareercounselingtocounseling/psychotherapy and work,jobs,andcareer.InM.L.Savickas&W.B.Walsh(Eds.), Handbookofcareercounselingtheoryandpractice,1996	1996		
	Super,DonaldE.,Starishevsky,Reuben,Mattin,Norman,andJordaan, JeanPierre.CareerDevelopment:selfconcepttheory.Essaysinvocational development,1963	1963		
	Библиографическое описание: Таланова С. И. Особенности профессиональногосамоопределениястаршекласников[Текст]/С. И.Таланова//Теорияипрактикаобразованиявсовременноммире: материалымеждунар.науч.конф.(г.Санкт-Петербург,февраль 2012г.).СПб.:Реноме,2012 http://www.moluch.ru/conf/ped/ar-	2012		
	chive/21/1918/			
	ГуревичК.М.Психологическаядиагностика.Учебноепособие.Москва, 1997	1997		
	ДеминА.Н.Психологическоесодержаниепрофессиональнойориентации //Прикладнаяпсихология.1999,№4	1999		